

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22.08.1997, sp. zn. 1 Tvno 233/97, ECLI:CZ:NS:1997:1.TVNO.233.1997.1

Číslo: 26/1998

Právní věta:

Má-li být vazba obviněného prodloužena nad dobu dvou roků, musí být splněny podmínky uvedené v § 71 odst. 3 tr. ř. Nedostatek těchto podmínek nelze nahradit ani úvahami o závažnosti trestného činu, pro který je obviněný stíhán.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 22.08.1997

Spisová značka: 1 Tvno 233/97

Číslo rozhodnutí: 26

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Vazba

Předpisy: 141/1961 Sb. § 71 odst. 3

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k stížnosti obžalované zrušil usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 4. 8. 1997 sp. zn. 3 Ntv 39/97 a návrh předsedy senátu Krajského soudu v Ostravě na prodloužení vazby obžalované v trestní věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 34 T 14/95 zamítl.

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením Vrchní soud v Olomouci podle § 71 odst. 3 tr. ř. prodloužil vazbu obžalované J. A. v trestní věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 34 T 14/95 do 30. 11. 1997.

Proti usnesení podala obžalovaná J. A. v zákonné lhůtě stížnost, v níž namítla, že další trvání vazby není opodstatněné. Z obsahu a smyslu stížnosti je patrné, že obžalovaná jejím podáním sledovala zrušení napadeného usnesení a propuštění z vazby.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 147 odst. 1 tr. ř. správnost výroku napadeného usnesení i řízení, které mu předcházelo, a shledal, že stížnost je důvodná.

Obžalovaná J. A. je stíhána pro trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1 tr. zák. Řízení je ve stadiu konání hlavního líčení poté, co původní odsuzující rozsudek byl v odvolacím řízení zrušen a co věc

byla vrácena Krajskému soudu v Ostravě k novému projednání a rozhodnutí. Obžalovaná je ve vazbě od 19. 9. 1995 z důvodu uvedeného v § 67 písm. a) tr. ř. Konec doby dvou roků, na kterou je trvání vazby omezeno podle § 71 odst. 3 tr. ř., tedy připadá na 19. 9. 1997. Více než 15 dnů před skončením lhůty navrhl předseda senátu Krajského soudu v Ostravě prodloužení vazby.

Vrchní soud v Olomouci, pokud vazbu prodloužil, rozhodl v rozporu se zákonem.

Podle § 71 odst. 3 tr. ř. vazba v řízení před soudem spolu s vazbou v přípravném řízení nesmí trvat déle než dva roky. Pokud nebylo možné pro obtížnost věci nebo z jiných závažných důvodů trestní stíhání v této lhůtě skončit a propuštěním obviněného na svobodu hrozí, že bude zmařeno nebo podstatně ztíženo dosažení účelu trestního řízení, může o dalším trvání vazby na nezbytně nutnou dobu rozhodnout vrchní soud.

Z citovaného ustanovení vyplývá, že prodloužení vazby není podmíněno jen existencí některého z vazebních důvodů podle § 67 tr. ř., ale že je vázáno ještě na splnění dalších dvou předpokladů. Jedním z těchto předpokladů je to, že trestní stíhání nebylo možné skončit ve lhůtě dvou roků trvání vazby pro obtížnost věci nebo z jiných závažných důvodů. Druhým z těchto předpokladů je to, že propuštěním obviněného na svobodu je ohroženo dosažení účelu trestního řízení. Přitom oba uvedené předpoklady musí být splněny současně.

V posuzovaném případě není splněn ten předpoklad pro prodloužení vazby, který spočívá v tom, že trestní stíhání nemohlo být skončeno ve stanovené lhůtě pro obtížnost věci nebo z jiných závažných důvodů.

Skutek, pro který je obžalovaná J. A. stíhána, spočíval podle obžaloby v tom, že dne 19. 9. 1993 ve stavu lehké opilosti po předchozí rozepři zasadila kuchyňským nožem svému bývalému druhovi V. V. pět bodnořezných ran a jednu řeznou ránu, přičemž čepel nože proťala při bodnořezném poranění krku hrdelní žílu, což vedlo k tomu, že V. V. v důsledku vykrvácení zemřel.

Z hlediska povahy stíhaného skutku a okruhu prováděných důkazů jde o věc vyznačující se takovým stupněm obtížnosti, který je v praxi krajských soudů jako soudů prvního stupně běžný. To se projevuje i tím, že spis má nyní 511 listů a není tedy nijak mimořádně obsáhlý. Ostatně Vrchní soud v Olomouci v napadeném usnesení ani předseda senátu Krajského soudu v Ostravě obtížností věci nijak neargumentovali.

Za této situace je podstatné, že tu nejsou ani jiné závažné důvody, kterými by bylo možné přesvědčivě vysvětlit skutečnost, že trestní stíhání nebylo skončeno ve lhůtě dvou roků trvání vazby. Řízení je poznamenáno zdlouhavostí způsobenou neúměrně dlouhými obdobími nečinnosti Krajského soudu v Ostravě jako soudu prvního stupně a Vrchního soudu v Praze jako soudu odvolacího. Obžaloba byla podána již 15. 3. 1994. Hlavní líčení se konalo ve dnech 2. 5. až 4. 5. 1995, kdy Krajský soud v Ostravě rozhodl jednak usnesením, jímž věc pro trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1 tr. zák. vyloučil ze společného řízení, a jednak rozsudkem, jímž obžalovanou uznal vinnou trestnými činy porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 tr. zák. a poškozování cizí věci podle § 257 odst. 1 tr. zák. a odsoudil ji k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na dva roky. Rozsudek nabyl právní moci v řízení před Krajským soudem v Ostravě jako soudem prvního stupně a obžalovaná vykonávala uložený trest od 26. 5. 1995 do 19. 9. 1995, přičemž jí do uloženého trestu byla započtena vazba vykonaná od 19. 9. 1993 do 26. 5. 1995. Dalším rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 5. 1995 byla obžalovaná uznána vinnou trestným činem vraždy podle § 219 odst. 1 tr. zák. a odsouzena k souhrnnému trestu odnětí svobody na jedenáct roků (vztah souhrnnosti byl v poměru k rozsudku ze dne 4. 5. 1995). Ačkoli byla obžalovaná od 19. 9. 1995 ve vazbě a ačkoli byl spis s odvoláními předložen dne 13. 10. 1995, o odvoláních podaných proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 5. 1995 rozhodl Vrchní soud v Praze teprve dne 22. 10. 1996, tedy po

více než jednom roce. Spis byl po zrušení rozsudku a vrácení věci k novému projednání a rozhodnutí doručen Krajskému soudu v Ostravě dne 26. 11. 1996. Další úkony, které spočívaly ve vydání dvou usnesení o přibrání znalců, Krajský soud v Ostravě učinil až dne 10. 3. 1997. Následovalo vyžádání listinných důkazů od Úřadu města Olomouce, Všeobecné zdravotní pojišťovny a policie ČR – Krajského úřadu vyšetřování v Ostravě, a to dne 9. 4. 1997. Krajský soud v Ostravě tedy uvedené úkony učinil prakticky až čtyři měsíce poté, kdy mu byl vrácen spis od odvolacího soudu. Krajský soud v Ostravě potom nařídil hlavní líčení na 28. 7. 1997, které však odročil na 29. 9. a 30. 9. 1997.

Z návrhu předsedy senátu Krajského soudu v Ostravě na prodloužení vazby je patrné, že hlavní líčení konané dne 28. 7. 1997 bylo odročeno především z důvodů tříměsíčního pobytu svědkyně, jejíž výslech se jevil jako nutný, v cizině a že jeden ze znalců, který má být v hlavním líčení také vyslechnut, byl v srpnu 1997 na dovolené. Tyto okolnosti sice objektivně ztížily postup hlavního líčení, avšak týkají se jen velmi omezeného úseku řízení. Rozhodujícím důvodem, pro který nebylo trestní stíhání skončeno ve lhůtě dvou roků trvání vazby, zůstává to, že Vrchní soud v Praze o odvoláních podaných proti původnímu rozsudku rozhodl s neúměrně dlouhým časovým odstupem delším než jeden rok a že Krajský soud v Ostravě po vrácení spisu od odvolacího soudu učinil další úkony rovněž s neúměrně dlouhým časovým odstupem prakticky čtyř měsíců. Již tato dvě období nečinnosti obou soudů vedla k tomu, že z dvouleté vazební lhůty bylo vyčerpáno prakticky šestnáct měsíců. Za tohoto stavu nelze akceptovat závěr Vrchního soudu v Olomouci, že tu jsou závažné důvody, pro které nebylo trestní stíhání skončeno ve stanovené vazební lhůtě, nehledě na to, že Vrchní soud v Olomouci tento závěr ani nevysvětlil žádnými konkrétními skutečnostmi a omezil se jen na nepřiléhavé konstatování, že po vrácení věci odvolacím soudem nebyly shledány průtahy zaviněné krajským soudem, a na konstatování dílčích procesních obtíží, které vedly k odročení posledního hlavního líčení.

Protože neskončení trestního stíhání ve lhůtě dvou roků trvání vazby ve skutečnosti nemá původ v obtížnosti věci ani v jiných závažných důvodech, je prodloužení vazby podle § 71 odst. 3 tr. ř. nad dobu dvou roků vyloučeno. Nic na tom nemění ani to, že důvod vazby podle § 67 písm. a) tr. ř. trvá a že propuštěním obžalované na svobodu může být ohrožen účel trestního řízení. Nedostatek podmínek stanovených v § 71 odst. 3 tr. ř. pro prodloužení vazby nelze nahradit ani úvahami o závažnosti trestného činu, pro který je obžalovaná stíhána.

Prodloužení vazby nad dobu dvou roků by v daném případě bylo zjevným porušením ústavně garantované zásady, že trvání vazby je omezeno na dobu stanovenou zákonem (čl. 8 odst. 5 Listiny základních práv a svobod). Prodloužení vazby nad dobu dvou roků je výjimkou z uvedené ústavní zásady a již proto musí být opřeno o skutečnosti, které jsou mimořádné. Takové skutečnosti však v posuzované věci dány nejsou.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a zamítl návrh na prodloužení vazby.